

**Víš
co je to
sýkorka?**

**Ten
ptáček?**

SPEJBL: No jistě. Ta co sesbírá tolik škodlivýho hmyzu, kolik sama váží.

HURVÍNEK: A kolik sama váží?

SPEJBL: To já nevím, asi deset deka.

HURVÍNEK: Čili spotřebuje deset deka škodlivýho hmyzu, že jo.

SPEJBL: No pochopitelně.

HURVÍNEK: Takže, když spolyká deset deka, tak už neváží deset, ale dvacet deka.

SPEJBL: Jak to?

HURVÍNEK: Protože deset deka vážila předtím, ne?

SPEJBL: Samozřejmě, že ano.

HURVÍNEK: A dvacetideková sýkorka také sesbírá tolik, kolik sama váží?

SPEJBL: No všem!

HURVÍNEK: Takže pak váží čtyřicet deka. To už je pomalu jako koroptev, že jo, tati?

SPEJBL: Samozřejmě, nebo jako malej bažant.

HURVÍNEK: A sesbírá čtyřicet deka hmyzu, takže když přiletí taková užitečná sýkorka na dvůr o vánocích, tak se pod ní prolomí klepadlo.

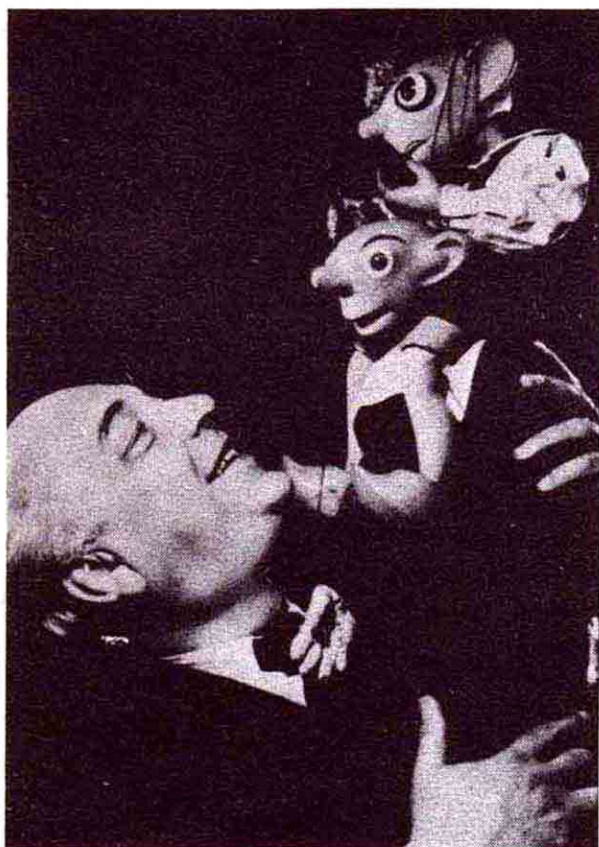
U SPEJBLŮ NENÍ NIKDO DOMA

reportáž na přání

ČTĚTE NA STR. 6-7

U Spejblů

Do redakce přišel dopis

...přál bych si velice, podívat se do zákulisí divadla Spejbla a Hurvínka a zahrát si s Hurvínkem. Také bych rád poznal pana Kirschnera.

Váš čtenář Ivan Petýrek, Praha-Žižkov; 11 let

Ivanův dopis se nám líbil, a tak v „hodině dvanácté“ jsme mu jeho přání splnili. Několik dnů před odjezdem divadla S+H jsme navštívili jednu ze zkoušek na představení a Ivan měl možnost nejenom si zákulisí prohlédnout, vzít do ruky některé loutky, ale mohl si pohrát i s Hurvínkem a popovídat si s panem Milošem Kirschnerem, ředitelem divadla a „druhým otcem“ Spejbla a Hurvínka. Vyprávěl Ivanovi, jak se loutky Spejbla a Hurvínka zrodily.

Narodil se Spejbl

Jeho duchovní otec, profesor Josef Skupa, vymyslel v roce 1920 komickou figurku měšťáckého polovzdělaného pána, který všude byl a všechno zná, je oblečen sice do fraku a rukaviček, ale na nohou má dřeváky. Řezbář Karel Nosek podle Skupova návrhu a nákresu loutku vyrobil. Když pan Spejbl ožil hlasem, který mu dal profesor Skupa a začal rozveselovat děti i dospělé, chyběl mu někdo, s kým by si povídal, koho by poučoval. A tak o šest let později přišel na svět Hurvínka, mazaný veselý kluk, který ihned prokoukl, že jeho otecko Spejbl se jen nešikovně „vytahuje“ a frázemi zakrývá svoji hloupost. Vzniklo z toho mnoho humorných scének, kdy Spejbl, nesnášející cizí názory, poučuje Hurvínka, i když toho Hurvínka ví mnohem více. Oba spolu ožívali na jevišti hlasem profesora Skupy. Když pan Skupa zemřel, mnoho lidí se bálo, že obě loutky zemřely s ním. Ale Spejbl a Hurvínka ro-

Marně byste dnes zvonili u pana Spejbla a jeho chytrého syna Hurvínka. Nejsou doma. Jezdí teď někde po Evropě, nejspíš právě budou v NDR nebo v NSR. A s nimi i Mánička a pes Žerýk a mnoho dalších oblíbených loutek. Jejich zájezd však nepotrvá věčně. Začátkem prosince se objeví všichni opět v pražském divadélku Spejbla a Hurvínka, aby v nadílkovém předvánočním měsíci hráli jen a jen pro děti.

zesmávají děti dál. Ujal se jich „druhý otec“, žák profesora Skupy, Miloš Kirschner. Pomohl k tomu jeho velký talent, neboť se naučil nejen loutky vodit, ale hovořit i jejich hlasy. A nejen v češtině. Na zahraničních zájezdech hovoří totiž řečí země, v níž divadlo hostuje. Poslední, již čtrnáctou řečí, byla arabština, kterou se musel naučit před odjezdem divadla do Káhiry.

Divadelní umělecký soubor a s ním i oblíbené loutky byly již v 19 zemích, nejdále v Indii, USA a Kanadě. Evropu procestovaly již téměř celou. Letos je v divadle mnoho slávy. Spejblovi je 50 let, divadlo slaví 40 let profesionální činnosti,

stejnou dobu jezdí na zahraniční zájezdy a v prosinci zahájí jubilejní 25. sezónu v Praze (dříve hrálo v Plzni).

„Prosím ticho...“

„... každý na svá místa, hudba!“ Jeviště ztemnělo a my sedíme v první řadě hlediště. Uvidíme zkoušku na představení. Tentokrát je to scénka bez dvou známých loutek, a tak pan Kirschner sedí vedle nás a zasvěcuje Ivana do tajů loutkového divadla.

„Nyní uvidíš takzvaný černý kabinet. Nehrají zde loutky na nitích, ale loutky zavěšené na speciálních krosnách, které má loutkoherec na prsou. Jeho ruce jsou navlečeny do rukávů loutky, která tak má

Reportáž na přání

▲ Profesor Josef Skupa se svými miláčky.

▼ Ivanův sen se splnil. Mohl si pohrát s Hurvínkem.

není nikdo doma

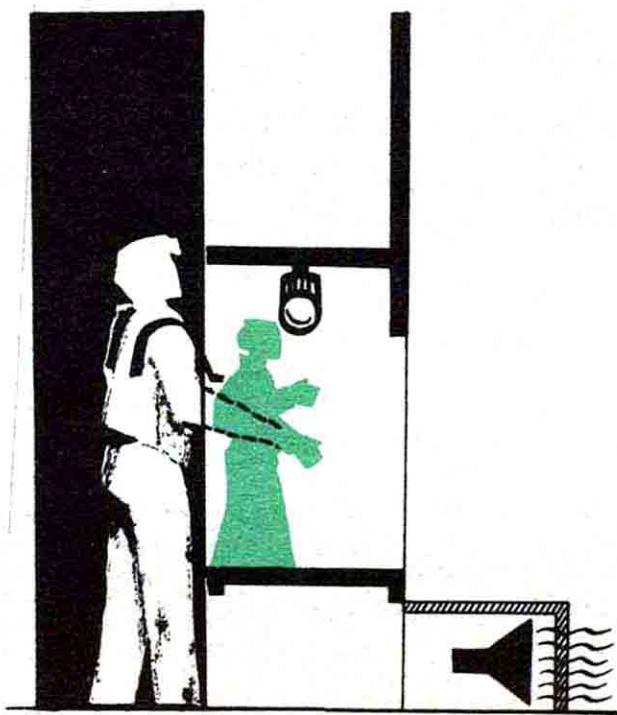
Miloš Kirschner (zleva), Helena Štáchová a Bohuslav Šulc. Každý vede „svoji“ loutku.

skutečné ruce. Každý pohyb herce je stejný i pro loutku. Aby nebylo herce vidět, hraje celý oblečený v černé sametové peleríně a kalhotách, včetně černé kukly na hlavě. Jen jeho konce rukou, navlečené do loutky, jsou vidět. „Černý“ herec hraje s loutkou na jevišti s černým pozadím i okolím. Aby „zmizel“ úplně, skrývá jej speciální boční nasvětlení loutek.“

Jeviště se mezitím rozsvítilo a Ivan sledoval scénku z pořadu pro dospělé – Amorosiáda. Na jevišti tancoval elegantní čáp ve fráčku. Pan Kirschner pokračoval: „Nemysli si Ivane, že je to jednoduché vodit loutku v černém divadle. Je to nesmírně namáhavé, herec musí být odpočatý a navíc musí nejen sledovat pohyby loutek, ale hlídat, aby bylo loutku dobře vidět a jeho ne. Některé složité loutky, jako tento čáp, vodí i dva herci. Jeden vede tělo, druhý vede a hraje rukama křídla.

Ivan v zákulisí

Malé přestávky v divadelní zkoušce jsme využili k tomu, abychom vklouzli do zákulisí. Ivan byl překvapen. Představoval si složité prostředí a namísto toho viděl jenom různé trubkové konstrukce a lávky, na nichž visely černé sametové závěsy. Celé zařízení musí být totiž snadno rozebíratelné a rychle opět smontovatelné, neboť na zájezdech po republice i v zahraničí nebývá na stavbu čas. Za malým jevištěm je prostor

pro herce, za nimiž je černé pozadí. Nad jevištěm jsou dvě lávky pro herce, kteří vodí loutky zavěšené na nitích. Vpředu a po stranách jsou různé divadelní reflektory, a to vše je orámováno při pohledu z hlediště bílým širokým obdélníkem, na který se projektorem mohou promítat různé dekorální obrazce.

Přestávka skončila a čas, který nám v divadle věnovali, se rychle krátil. Nezbývalo, než poděkovat a pan Kirschner nás i vás, čtenáře, pozval na představení pro děti.

MARTIN PILNÝ

▲ Miroslav Vomela většinou vodí loutku Spelbla.

▼ Režisér Jiří Kubíček nám předvedl jak se vodí loutka v černém divadle. Kdybys si nasadil kuklu, zmizel jeho tělo úplně.

Nahoře: Způsob vedení loutky v černém divadle.

Dole: Schematický průřez divadlem S+H. Znárodně je zde způsob vedení loutek na nitích.

Foto V. Sirůček a M. Pilný
Kresby M. Tvrdík

